

Läget på de globala energimarknaderna

Vecka 43, 2023

2023-10-25

Sammanfattning

Den inledningsvis relativt lugna hösten på de europeiska energimarknaderna, har de senaste två veckorna varit mer turbulenta. Händelseutvecklingen i Mellanöstern och oron för en spridning av konflikten mellan Israel och Hamas har inneburit mer prisvolatilitet, både på oljemarknaden och de europeiska gasmarknaderna.

Oljepriset har återigen stigit över USD90 per fat, för att sedan sjunka tillbaka under USD90 under måndagen. Prisnedgången fortsatte sedan även under tisdagen.

Priserna på den nordvästeuropeiska naturgasmarknaden har sedan förra marknadsbrevet gått upp. TTF M+1 stängde den 23 oktober på EUR51,28 per MWh. Det är flera faktorer som påverkar marknaden och som har medfört att priserna håller sig på en högre nivå än tidigare och de geopolitiska oroligheterna bidrar till en marknadsoro. De europeiska naturgaslagren är fortsatt på mycket höga nivåer och uppgick den 22 oktober till 99 procent.

Utvecklingen på marknaderna för såväl kol som utsläppsrätter har i hög grad präglats av följeffekter från utvecklingen på gasmarknaden. I övrigt har situationen på båda marknaderna varit relativt odramatisk under de senaste två veckorna.

<http://www.energimyndigheten.se/globalaenergimarknader>

*För Energimyndighetens löpande bedömning av det svenska energiförsörjningsläget till följd av kriget i Ukraina, se myndighetens [lägesbilder](#).

Innehåll

Sammanfattning	1
Olja	2
Naturgas	5
Kol och EU ETS	7

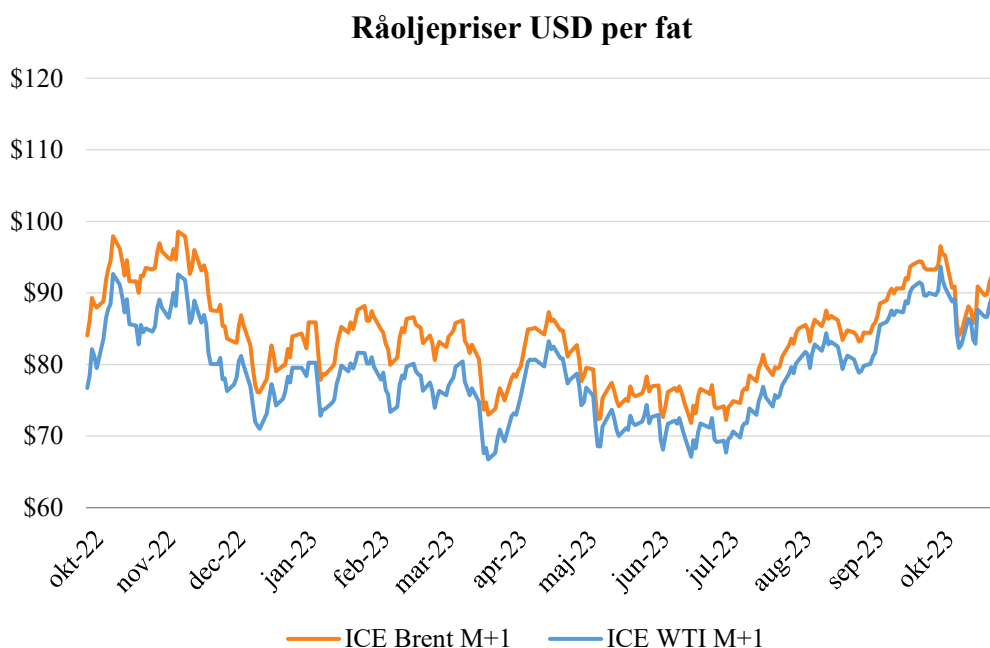
Priser vid stängning den 23/10

Olja	ICE Brent, front month
	89,83 USD/fat ↑*
Naturgas	ICE TTF, month ahead
	51,28 EUR/MWh ↑*
Kol	ICE API2, front month
	136,45 USD/ton ↑*
Utsläppsrätter	ICE EUA, Dec contract
	80,5 EUR/ton ↓*

* Pilen indikerar prisrörelse sedan förra marknadsbrevet.

Olja

Priset på olja har varierat relativt mycket under de senaste veckorna, som en direkt följd av ökade oroligheter i Mellanöstern.

Källa: Intercontinental Exchange.

Den eskalerade konflikten mellan Israel och Hamas innebär ingen direkt större påverkan på oljeleveranser eller användning. Samtidigt finns det en stor oro för att konflikten kan spridas till andra delar av Mellanöstern, exempelvis Iran och Libanon. Det är också ökade protester och social oro i flera andra arabländer i området, vilket kan påverka regionens relationer med bland andra USA och EU framöver. Oljepriset steg den 19 oktober till sin högsta stängningsnivå sedan Hamas attack mot Israel den 7 oktober, efter att Irans utrikesminister Hossein Amirabdollahian sa att Iran vill se ett oljeembargo från muslimska stater mot Israel¹. Israel importerar olja via en oljehamn i röda havet men har också möjlighet att använda Eilat-Ashkelo-rörledningen, vilket möjliggör för Israel att importera olja och oljeprodukter via medelhavet och transportera vidare till sina raffinaderier.

Efter Rysslands invasion av Ukraina har Europas beroende av oljeleveranser från Mellanöstern ökat och ytterligare begränsningar i regionens export kan leda till betydliga prisökningar. Området är också viktigt för de globala flödena av olja, där exempelvis Hormuzsundet och Suezkanalen är kritiska infrastrukturpunkter för den globala oljehandeln.

Den ökade exporten från Iran har hittills inte påverkats av de senaste veckornas utveckling, vilket har dämpat en potentiell ytterligare prisökning. USA menar dock att

¹ [Israel-Hamas War: Iran Calls for Oil Embargo Against Israel Over Gaza - Bloomberg](#)

Iran har attackerat amerikanska militärbaser i Irak och Syrien under de senaste veckorna, efter vad som har setts som en inofficiell vapenvila mellan länderna, där USA har tillåtit en ökad oljeexport från Iran trots att strider mot amerikanska sanktioner. Under gårdagen (24/10) meddelade USA:s försvarsminister Anthony Blinken att USA kommer reagera ”snabbt och beslutsamt” om Iran eller andra aktörer i regionen attackerar amerikansk personal². Prisreaktionen under morgonen har varit begränsad.

Det finns också en osäkerhet kring hur händelseutvecklingen kring Gazaremsan kan påverka Saudiarabien, som är en av världens största oljeproducenter och en väldigt stark röst i OPEC+-samarbetet. Sedan en tid tillbaka pågår samtal mellan Saudiarabien och Israel om att normalisera relationen mellan länderna Dessa samtal har nu pausats.

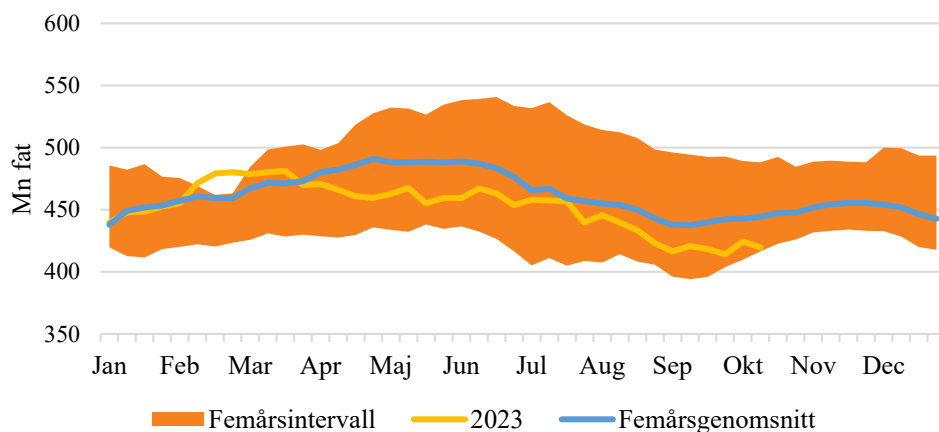
Nyligen kom USA överens med Venezuela om att tillfälligt pausa sanktionerna som USA har utfärdat mot bland annat Venezuelas oljeexport och investeringar i gas- och oljesektorn. Den breda uppfattningen bland analytiker indikerar dock att Venezuelas möjligheter att öka sin export är begränsad till ett par hundra tusen fat per dag, till följd av en lång tid av misskötsel av landets oljeresurser. Det finns därmed en begränsad möjlighet för marknaden att ersätta potentiellt begränsad export från Mellanöstern, med volymer från Venezuela.

Under perioden december 2021 till oktober 2022 har USA släppt 217 miljoner fat från sitt beredskapslager³, dels som en reaktion på Rysslands invasion av Ukraina gemensamt med andra medlemsstater i det internationella energirådet IEA (där även Sverige har deltagit vid en sådan gemensam lageravtappning i mars 2022), dels som ett verktyg för att dämpa vad man har ansett som höga oljepriser. Sedan 2015 har man också genomfört planerade försäljningar av beredskapslagret enligt ett beslut i den amerikanska kongressen, som en effekt av att USA har gått från att vara nettoimportör av olja till att bli nettoexportör. Det innebär att det amerikanska beredskapslagret idag är på sin lägsta nivå sedan 1983, något som skapat diskussion i landet – en diskussion som åter tagit fart i och med en ökade oron i Mellanöstern. USA har påbörjat en delvis återuppbyggnad av beredskapslagret och ytterligare volymer ska återföras under december och januari.

² [Blinken tells UN: US does not want war with Iran but will defend itself | Reuters.](#)

³ [Refilling the Strategic Petroleum Reserve offers chance to recalibrate its size - Dallasfed.org.](#)

Amerikanska råolja lager exklusive strategiska beredskapslager

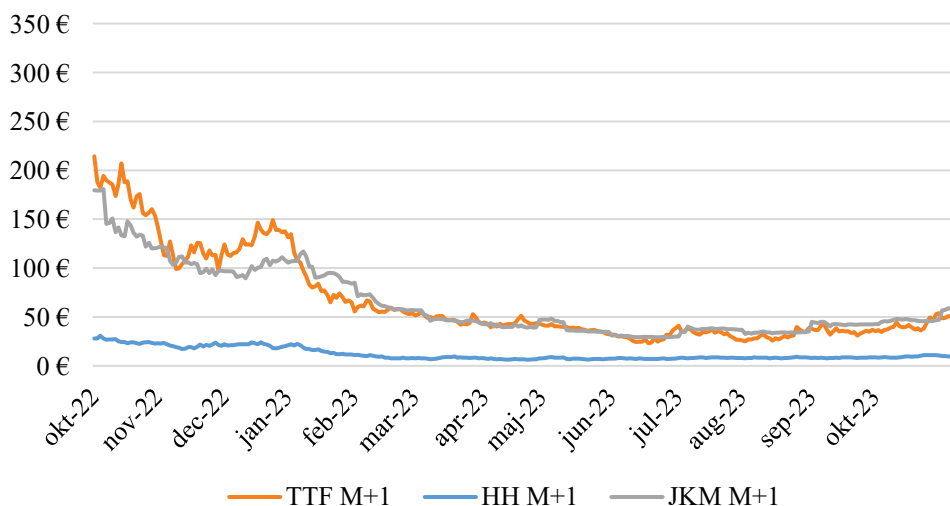
Källa: EIA.

De amerikanska kommersiella råolja lagren ligger fortsatt en bit under femårsgenomsnittet. Det internationella energirådet IEA bedömde i sin senaste Oil Market Report som publicerades den 12 oktober att kommersiella oljelager inom OECD i augusti låg omkring 105 miljoner fat under femårsgenomsnittet.

Naturgas

Priserna på den nordvästeuropeiska naturgasmarknaden har sedan förra marknadsbrevet gått upp. TTF M+1 stängde den 23 oktober på EUR51,28 per MWh, att jämföra med EUR49,46 per MWh den 10 oktober. Priserna har under den senaste tvåveckorsperioden handlats mellan EUR46,07 per MWh och EUR53,49 per MWh. Det är flera faktorer som påverkar marknaden och som har medfört att priserna har legat på en högre nivå än tidigare, detta trots att de europeiska marknadsfundamenten kvarstår med höga europeiska lagernivåer och god tillförsel av LNG. De geopolitiska oroligheterna och en marknadsoro för att konflikten mellan Hamas och Israel ska påverka LNG-leveranser via Suezkanalen till Europa gör marknaden nervös. Därtill har den fortsatta osäkerheten kring rörledningen Baltic connector fortsatt att påverka priserna.

Naturgaspriser EUR per MWh

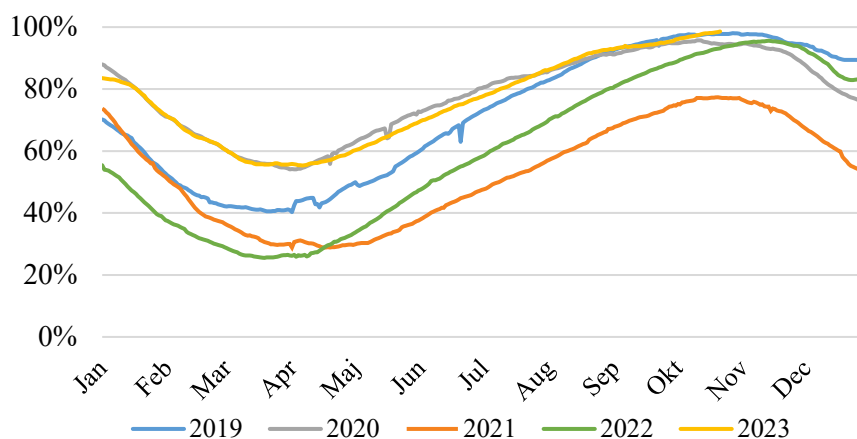
Källa: Montel.

Det var under natten mot söndag (8/10) som en misstänkt läcka upptäcktes på den rörledning som går mellan Finland och Estland, Baltic connector, vilket medförde att rörledningen stängdes. Det var efter ett minskat tryck i ledningen som misstankar uppstod och undersökningar om en läcka inleddes. Vid en presskonferens den 10/10 konstaterade Finlands statsminister att skadan hade orsakats avsiktligt. Ännu är det inte känt hur skadan uppstod och polis och finska Utrikesministeriet utreder nu händelsen. Finland har enligt Yle varit i kontakt med Kina och Ryssland med anledning av misstankar mot ett kinesiskt lastfartyg. Enligt Kreml har Ryssland ingenting med gasläckan att göra och enligt Kinas utrikesministerium seglade det kinesiska fartyget normalt. Enligt gasnätverksbolaget Gasgrid kommer reparationer och inspektioner av ledningen ta minst fem månader, vilket innebär att ledningen kan tas i bruk tidigast i början av april nästa år.

Priserna vid det asiatiska spot- och forwardbenchmarkpriset JKM har gått upp sedan förra marknadsbrevet och stängde den 22 oktober på EUR59 per MWh till följd av högre efterfrågan från köpare i norra Asien så väl som oroligheterna i mellanöstern.

I USA och vid den amerikanska gashubben Henry Hub har priserna gått ner sedan förra marknadsbrevet och Henry Hub stängde den 23 oktober på EUR9,3 per MWh.

Fyllnadsgrad gaslager EU totalt

Källa: GSE minus strategiska reserver.

De europeiska naturgaslagren är fortsatt på mycket höga nivåer och uppgick den 22 oktober till 99 procent, vilket kan jämföras med 93 procent vid samma tidpunkt förra året. Europa har därmed gått in i uppvärmningssäsongen vintern 2023/24 med rekordhöga lagernivåer.

Som marknadsbrevet skrev om i den förra publiceringen utfärdades ett nytt strejkhot i Australien för drygt två veckor sedan. Detta efter att den överenskommelse som tidigare nåddes under september inte ansågs följas. Det nya strejkhotet är nu avblåst efter att en ny överenskommelse.

Bulgarien har infört en skatt på rysk gastransit, det vill säga rysk gas som transporteras genom landet, vilken kan komma att påverka flöden till Serbien, Ungern och Österrike. Det har funnits viss marknadsoro att den nya skatten skulle påverka flöden till Europa men situationen har ännu inte påverkat flödena till den europeiska marknaden. EU-kommissionen anser att skatten går emot EU-rätten och har initierat ett överträdelseförfarande. Den nya Bulgariska skatten på rys gas har instiftats med hjälp av en speciell bulgarisk lag om sanktioner mot Ryssland på grund av invasionen i Ukraina.

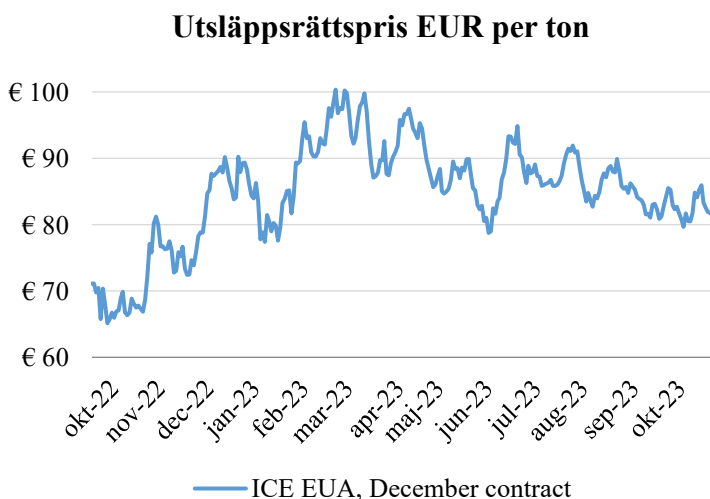
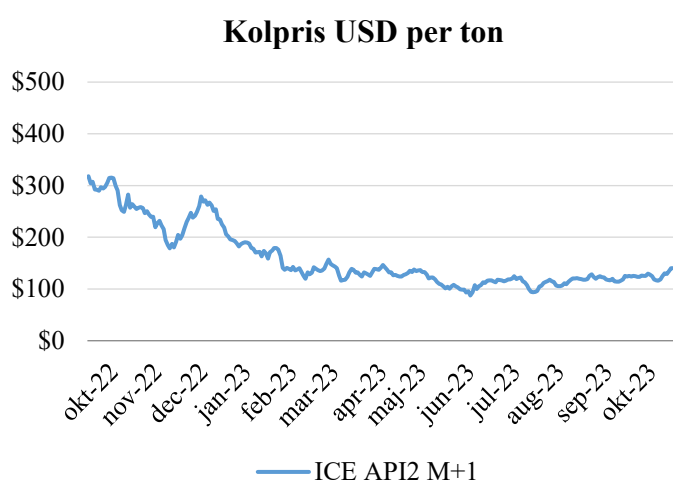
Italienska Eni blev nyligen det tredje bolaget att skriva på avtal med QatarEnergy för långsiktiga LNG-leveranser. Eni:s avtal löper på 27 år och är på upp till 1 miljon ton LNG per år. Tidigare har även nederländska Shell skrivit på två 27-åriga avtal med statligt ägda QatarEnergy på upp till 3,5 miljoner ton LNG per år med start 2026. Tidigare i oktober skrev även den franska TotalEnergies på ett liknande kontrakt. Qatar är världens största LNG-exportör och kontrakten är de första europeiska kontrakten som sträcker sig bortanför 2050. Fram tills nu har Asien varit den region som skrivit på flest långsiktiga kontrakt med Qatar och dessa kontrakt är nu Qatars största och längsta med Europa.

Kol och EU ETS

Kol

Utvecklingen på den europeiska marknaden för kol har under de senaste två veckorna huvudsakligen påverkats av utvecklingen på gasmarknaden. De högre gaspriserna som följt på oroligheterna i Mellanöstern har drivit upp priserna även på kol. I mitten av oktober gick det europeiska kolpriset över 140 dollar per ton för första gången sedan i mars 2023. Den senaste veckan har det också kommit signaler om vissa svårigheter med att transportera såväl kol som andra varor på Rhen på grund av låga vattennivåer. Frånsett svallvågorna från gasmarknaden är dock den generella bilden att utvecklingen på kolmarknaden är relativt stabil.

Den 23 oktober var det europeiska kolpriset USD136,45 per ton.

Källa: Montel

EU ETS

I likhet med marknaden för kol har marknaden för utsläppsrätter inom EUs utsläppshandelssystem ETS under senaste tid i hög grad präglats av utvecklingen på gasmarknaden. Priset var som mest uppe på knapp EUR86 per ton CO₂ mot slutet av vecka 41 men har sedan dess sjunkit tillbaka till nivåer runt EUR80 per ton CO₂.

Den 23 oktober var utsläppsrättpriset EUR80,50 per ton CO₂.